UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Onvs Ecclesiae.|| In hoc libro ... admiranda quædam ac planè obstupenda, de septem ec-||clesiæ statibus, abusibus quoq[ue] grauissimis, & futuris eiusdem calamitatibus ex sanctor[um] pro-||phetijs & ...

Pürstinger, Berthold

Coloniæ, 1531

VD16 ZV 12498

De consolatione quam iusti in suis tribulationibus habent. Cap. 59

urn:nbn:de:hbz:466:1-29969

Visual Library

enim ſunt exemplum ignis æterni ſuſtinentes pœnam. Multominus igiť deus par
cet nobis q ſequimur luxurias illoꝝ quibus iudiciũ olim non ceſſat. Sequiť in Apo g̃.c.56.§.5
ſtolo: Ita impii portabũt aduerſum ſe execrabile iudiciũ. Et infra: Cum hæc om̃ia g̃.c.35.§.1&
2.Petri.3 diſſoluenda ſunt, quales oportet nos eſſe in ſanctis conuerſationibus & pietatibus, j.c.62.§.7
Roma.15 expectantes & properantes in aduentum diei domini.

X § Demũ quæcunq; ſuprascripta ſunt, ad noſtrã doctrinã ſcripta ſunt,
vt per patientiã & cõſolationem ſcripturaꝝ ſpem habeamus ac euentura pericula
præuideamus & inquantũ poſſumus, prçcaueamus, vel ſaltem cũ patiẽtia ſuſtinea
mus. Altiſſimus equidẽ à longè præſcius præſentis noſtræ iniquitatis, de priorũ
peruerſoꝝ hominũ plagis per ſacras literas nos certiores reddere voluit, vt prioꝝ
exemplo territi, peccãdi occaſionem euitaremus. Hinc diciť: Ne pecces in multi-
Ecci.7 tudine ciuitatis. Multis em̃ perſonis graſſantibus opus eſt exemplo. Qui vero ſua g̃.c.56.§.12
ff.de pœnis facinora nituť excuſare exemplo antiquorum, neceſſe erit, eorum quoq; pœnas g̃.c.56.in fi.
l.aut facta in luãt. Bona igitur veterum exempla ſequamur potius quàm facinora mala, ne in
fine. iſtorum laqueis à deo diuiſi, incidamus, partemq; cum hypocritis & infidelibus g̃.eo.in pri.
Mat.24.i fi. habeamus, ſed cum illis omni tempore & exemplo bono fructificãtes deus nos di
Coloſſ.1. gnos faciat in partem ſortis ſanctorum. j.c.62.§.7

¶ De conſolatione quam iuſti in ſuis tribulationibus habent.

Caput LIX.

RElinquet deus paucos homines abſq; futura calamitate, cui etiam iuſtus g̃.c.35.§.12.
Ezech.12 ſubiacebit, dicẽte Propheta: Fili hominis, panem tuũ in conturbatione &.j.c.56.§.
comede, & aquã in mœrore bibe, quam iniquus in deſolatione bibet. 13.& j.eo.§.1
Nam ſecũdum Apoſtolum omnes qui piè volũt viuere in Chriſto Ieſu g̃.c.50.§.6
2.Timo.3
2.Corin.4. perſecutionem patienť. Vnde in om̃ibus (inquit) tribulatiõibus patimur, ſed non
anguſtiamur, aporiamur, ſed nõ deſtituimur, pſecutionẽ patimur, ſed nõ derelin- j.eo.§.6
quimur: humiliamur, ſed nõ cõfundimur, deiicimur, ſed nõ perimus, ſp mortifica
tionẽ Chri in corpe noſtro ferẽtes. Id em̃ qd in pſenti eſt momẽtaneũ & leue tri-
bulatiõis noſtrę, ſupra modũ in ſublimitate æternũ gloriæ põdus operať in nobis.
Tribulatio etem̃ tẽporalis eſt quædã prçparatio ſeu eleuatio ad coronã æternam, j.c.69.§.5
Roma.8 paſſiones vero huius temporis non ſunt condignæ ad futuram gloriam. j.c.56.§.12.

1.Cor.15 I § Hinc idẽ Apoſtolus ad nos ſcribit: Stabiles eſtote & immobiles, abũ-
dãtes in om̃i opere dñi, ſemp ſciẽtes q labor veſter nõ eſt inanis in dño: Vigilate g̃.c.43.§.11.
1.Corin.16 igiť, ſtate in fide, viriliter agite. ſ. in ſpe, & cõfortamini, om̃ia em̃ veſtra in charita- &.j.eo.§.5.
2.Corit.1 te fiant. Et infra: Benedictus pater miſericordiaꝝ, & deus totius conſolatiõis qui
conſolať nos in omni tribulatione noſtra, & ſicut abundãt paſſiones Chriſti in no g̃.c.15.§.31.
bis, ita & per Chriſtum abundat conſolatio noſtra. Hinc diciť apud Catharinã Se
Cath.Senẽ. neñ. Quãto magis in myſtico eccleſiæ corpore tribulatiõis & anguſtiæ abundant
c.12.in fine tãto plus in ea abũdabit ſalubris conſolatio. Et hæc erit optabilis reformatio ipſi
2.Cori.1 us eccleſiæ. Sequiť in Apoſtolo: Non igiť ſimus fidentes in nobis, ſed in deo, qui g̃.c.57.§.4
ſuſcitat mortuos, & de tãtis periculis nos hactenus eripuit & eruit, ideo in eũ ſpe- & j.c.62.§4
remus, qm̃ & adhuc eripiet adiuuãtibus orõnibus noſtris. Rurſus Apoſtolus: Cum g̃.c.15.§.6
2.Theſſ.3 apud vos eſſemus, prædicebamus vobis paſſuros nos tribulatiões ſicut & factũ eſt g̃.c.57 i pri.
Hebr.12 & ſcitis. Et infra: Obliti eſtis cõſolatiõe. ſ. Chri qui vobis tanq̃ filius in ſcriptura. ſ. g̃.c.58.§.3
Prouerb.3 loquiť, dicẽs: Fili mi, noli negligere diſciplinã dñi, neq; fatigeris dum ab eo argue g̃.eo.in pri.
Iob.6. ris, quẽ em̃ diligit dñs, caſtigat. Vnde Iob inquit: Hæc mihi ſit cõſolatio vt deus af
Pſalm̃.76 fligens me dolore, nõ parcat, nec cõtradicã ſermonibus ſancti. Sic Pſalmiſta in die
Pſal.118. lite tribulationis noluit conſolari, cũ autem fuiſſet memor dei & verbi eius, tum dele-
ra zai. ctatus eſt, dicens: Spes me conſolata eſt in humilitate mea, memor fui iudiciorum
Pſalm̃. eo.li tuorum à ſeculo dñe & conſolatus ſum. Et infra: Fiat miſericordia tua vt conſoleť
tera Ioth me ſecundũ eloquiũ tuum. Ecce nunquid grãde eſt vt conſoleť te deus? Ideo Apo
Iob.15. ſtolus nos hortať, vt hanc dei conſolationem cũ patientia expectemus, docet de-
1.Timo.6 niq; vt ſeruemus mandatum dei ſine macula irreprehenſibile vſq; in aduentũ do-
Iudith.8. mini, quo ſcilicet à calamitate nos liberabit. g̃.c.62.§.14

Eſai.1.&.12. II § Expectemus igitur humiles conſolationem om̃ipotentis dei qui ait: in princ.
heu ego vtpote in mẽbris meis cõſolabor ſup hoſtibus meis, poſtea eccl'ia ad deũ.

Conuer

ſ̃ ca.56. §.4 Conuerſus eſt furor tuus & conſolatus es me. Tandem ad nos dñs: Vade popule
meus, abſcōdere modicū donec ptranſeat indignatio mea. Itē: Conſolamini cō- Eſa.26.40
ſolamini popule meus, ego ipſe cōſolabor vos. Et ita cōſolatus eſt dñs populū ſu- Eſa.49.51
um q pauperū ſuorū miſerebit. In alio propheta, dicēs: Cōſolamini ſup malo ꝙd
induxi in Hieruſalē. i. in eccleſiā, tūc cognoſcetis ꝙ nō fruſtra fecerim oīa quæ fe Ezech.14
ſ̃.c.46.§.10 ci in ea. In Michæa ſubiungēs: In illa die cōgregabo claudicantē. ſ. eccleſiā, & eā
ſ̃ ca.56. §.11 quā eieceram, colligā, & quam afflixeram, conſolabor. Mich. 4
& ſ c.60. i p III § Ecce eccleſia tandem reſtituetur, nam alibi inquit dñs: Relinquam
.i. reſeruabo mihi in Iſrael ſeptem millia viroꝝ, quoꝝ genua non ſunt incuruata 3.Reg. 19
ſ̃.c.52. in fi. ante Baal. Per hos intelliguntur iuſti fideles, ſeptem donis ſpiritus ſancti dotati.
ſ̃.c.56. §.12 Impioꝝ autem multitudo iam copioſior eſt, qm̄ ſtultorum infinitus eſt numerus
& ſ.c.60.§8 & peruerſi difficulter corriguntur, tametſi in futura tandem calamitate extermi
ſ.ca.66. §.12 nabuntur. Ita conſeruatus eſt Achab, ad quem, dum conantur effugere tempeſta Eccle. 1.
ſ.ca.60. §.4 tem, ait Helias: Iunge currum tuū & deſcende, ne occupet te pluuia, cunq; ſe ver 3.Reg.18
ſ̃.ca.15.§.15 teret huc atq; illuc, ecce cœli contenebrati ſunt & nubes & ventus, & facta eſt plu
uia grandis. In Apocalypſi quoq; dicitur: Et cœlum receſſit ſicut liber inuolutus Apo.6
ſ.ca.62. §.4 & omnis mons & inſulæ de locis ſuis motæ ſunt. Et ſic poſt primum væ vel poſt
ſ.c.55.§.5 ſecundam eccleſiæ occidentalis ruinam veniet dei benedictio.
IIII § Dominus Ieſus itaq; eſt inuocandus vt liberet vel ſaltem cōſoletur
ſ.eo. §.6 nos in euentura calamitatis propinquæ tempeſtate, qui eſt ſalus iuſtorum & ad- Pſalm. 9.36.
iutor in opportunitatibus & protector in tempore tribulationis. Immittit enim Pſal.33
ſ̃.c.57. §.12 angelus domini in circuitu timentium eum & eripiet eos. Et ſi multæ tribulatio-
nes iuſtoꝝ, de his tamen omnibus liberabit eos dominus. Qui ait: In tribulatiōe Pſal. 80
inuocaſti me & liberaui te, exaudiui te in abſcondito tēpeſtatis, probaui te apud
aquam contradictionis. Tales quippe conſolationes domini lætificabunt animā Pſal. 93.
ſ̃.ca.57.§.9 noſtram. Quamobrem ſpes noſtræ liberationis, ſupra Chriſtum & eius legē eſt
prorſus fundanda, inquit em̄: Omnis qui audit verba mea & facit ea aſſimilabi- Mat. 7
ſ̃.c. 46.§.4 tur viro ſapienti qui ædificauit domum ſuam ſupra petram, & deſcendit pluuia,
& venerunt flumina & flauerunt venti & irruerunt in domū illam, & non cecidit
Fundata em̄ erat ſupra firmam petram.
ſ̃.c.58. §.1. V § *Sit ergo fides noſtra in Chriſto firma*, ne is dormitet in procellis no Mat. 8
& ſ. eo. §.8. ſtris, neve nauicula Petri periclitetur velut in euangelio: Ecce motus magnus fa- Mar. 4
ſ̃.c.56.§.9. ctus eſt in mari, ita vt nauicula operiretur fluctibus. Ieſus vero dormiebat & ac- Luc.8
ceſſerunt ad eū diſcipuli eius & ſuſcitauerunt eum, dicentes: Domine ſalua nos, pe
rimus. Et dixit eis Ieſus: Quid timidi eſtis modicæ fidei? necdū habetis fidē? Tūc
ſ.ca.60. §.1. ſurgens imperauit vētis & mari, & facta eſt tranquillitas magna. Et alio vice erat Mat.14.
Ieſus ſolus in terra, & nauicula cū diſcipulis in medio mari iactabat fluctibus, erat Mar. 6
em̄ eis cōtrarius ventus. Petrus videns ventū validū, timuit, & cū cœpiſſet mer-
gi, clamauit dicens: Dñe ſaluū me fac. Et continuo Ieſus extendens manū, appre
hendit eum & ait illi, Modicæ fidei, quare dubitaſti? Et cū aſcendiſſet in nauicu-
lā, ceſſauit vētus. De hoc Dauid prophetauit: Aſſumpſit me de aquis multis. Itē, Pſal.17
ſ̃.eod. §.1. Torrentē pertranſiuit anima noſtra, forſitan pertranſiſſet anima noſtra aquā in- Pſal.123.
& ſ.c.64 §.1 tolerabilē, vtpote ſi firmam in Chriſto fidē & ſpem heberemus. Ergo bona fide
oremus deū vnà cū Dauid, vt liberet nos à futura tēpeſtate, dicentes: Libera me Pſal. 68.
de profundis aquaꝝ, non me demergat tempeſtas aquæ.
VI § In cæteris deniq; periculis deus noſtra eſt conſolatio, ſi erga ſe ſumus
ſ̃ c.57 §6 ī fi benemeriti. Hinc Pſalmiſta: Si ambulauero in medio vmbræ mortis, nō timebo Pſal. 22
ſ̃ eo. §.4 mala, qm̄ tu deus mecū es. Deus em̄ noſter refugiū & virtus, adiutor in tribulati- Pſal.45
ſ.c.43. §.11. onibus quæ inuenerunt nos nimis. Propterea nō timebimus dū turbabitur terra.
& ſ.eo §.8. Et infra: Dñs mihi adiutor, non timebo quid faciat mihi homo. Idē propheta fa Pſal.117.
tebat ſe caſtigari à dño & exercere in iuſtificationibus, in mirabilibus & in man- Pſal. 118. Iſa
Pſal. 124 datis dei, ideo ſubiungit: Montes in circuitu eius & dñs in circuitu populi ſui. gimel, dalet
ſ.c.68. §.10 Quia nō relinquet dñs virgam peccatoꝝ ſuper ſortē iuſtoꝝ. Quocirca præceptū & vau.
ſ̃.c.49. §.1. eſt locuſtis, id eſt perſequutoribus, ne lædāt electos, Ait em̄ Chriſtus: Oues meæ Apo.9.Io.10
& ſ c.60. §.5 non peribunt in æternū, & non rapiet eas quiſq̄ de manu mea. Item: Non relin- Ioh.14

Iohan.16 quam vos orphanos, Veniam ad vos. Venit eñ princeps huius mundi, & in me g̃.c.55.§.12
Hiere.17 .ſ. & in membris meis, nõ habet quicq̃. Et infra: Hæc loquutus ſum vobis vt ĩ me & ĩ c.60.§.2
1. Petri.5 pacẽ habeatis, ſed cõfidite, ego vici mundũ. Nã benedictus vir qui cõfidit in do- g̃.eo. in pr.
2.Petr.2 mino, & erit dñs fiducia eius, qm̃ ipſi deo cura eſt de ſuis, & nouit pios de tenta- g̃.ca.56.§.5
tione eripere, iniquos vero in diem iudicij reſeruare cruciandos.

4.Eſd.2 VII § Per Eſdram inſuper deus eccleſiã ſuam & ipſius mẽbra pie conſo- ĩ.c.62.§.14
latur, dicens: Noli fatigari, quũ eñ venerit dies preſſuræ & anguſtiæ, alij plora- g̃.ca.56.§.7
bunt & triſtes erũt, tu aũt hilaris & copioſa eris, zelabunt gẽtes, & nil aduerſus te ĩ.eo.§.8.
poterunt, manus meæ tegent te, ne filij tui gehennam videant, Iocundare mater
cũ filijs tuis, quia te eripiam, amplectere natos tuos vſq; dum venio & præſtẽ illis
miſericordiam. Deinde Eſdra ad electum populũ & ad eccleſiam: Confide Iſra-
4.Eſd.12 el, & noli triſtari tu domus Iacob, Eſt eñ memoria veſtra coram altiſſimo, & for
tis deus non eſt oblitus veſtri in tentatione. Ecce dies venient quando altiſſimus ĩ.ca.60.§.13
incipiet liberare eos qui ſuper terram ſunt, id eſt iuſtos qui non inhærẽt terrenis.
4.Eſdr.16 Rurſus deus inquit: Audite verbum plebs mea, parate vos in pugnam, tunc enim g̃.c.56.§.13
1.Iohã.2 apparebit probatio electorum interim vt aurum quod probatur ab igne. Audite & ĩ c.62.§16
dilecti mei dicit dominus: Ecce aſſunt dies tribulationis, & de his liberabo vos ne & ĩ c.63.i fi.
timeatis nec hæſitetis, quoniam deus dux veſter eſt.

VIII § Iohannes tandẽ ad refugium in deo quærendũ hortatur in ſua ca-
nonica nos alloquens his verbis: Et nunc filioli manete in eo.ſ. Chriſto, vt cũ ap-
paruerit, fortaſſis cum plagis & ſupplicijs, habeamus fiduciam & non confunda- g̃.eo.§.7&
mur ab eo in aduentu eius. q.d. vt cum Chriſtus venerit ad tribulandũ nos, ſimus ĩ.ca.62.§.7
ſine confuſione peccatorꝝ, ac etiam in vera charitate. Nam qui veram charitatem g̃.c.49.§.18
1.Iohã.4 habet, diem iudicij non timet, ideo ſubiungit: In hoc perfecta eſt charitas nobiſ- & ĩ c.68.§.5
Ca.Se.c.94 cum vt fiduciam habeamus in die iudicij, timor.ſ. ſeruilis nõ eſt in charitate, ſed ꝑ g̃.c.15.§.15
1.Iohã.5 fecta charitas foras mittit timorem, quoniã timor pœnam habet, qui aũt timet, &.42. g̃ eo.
non eſt perfectus in charitate. Et infra: Omne quod natum eſt ex deo vincit mũ- §.6.& ĩ. ca.
dum, & hæc eſt victoria quæ vincit mundũ, fides noſtra. 64.§.5.

Luc.12 IX § Nunc igitur (veluti ſaluator noſter docet) ſimus ſimiles hominibus g̃.eo.§.5.&
expectantibus dñm ſuũ quando reuertat̃ à nuptijs, vt dũ venerit cũ futuris aduer- ĩ.ca.60.§.4
ſum nos plagis & pulſauerit noſtras conſcientias, cõfeſtim aperiamus ei, noſtram g̃ c.57.& g̃.
confitendo culpã & patienter ferendo inflictã pœnã. Beati ſerui illi quos cũ ve- c.56. per to.
Matt.5 nerit dñs, inuenerit vigilantes. Beati deniq; qui lugent.ſ. peccata ſua vel aliorum ĩ.ca.64.§.5
vel pro nomine Ieſu contriſtant̃, quoniã ipſi conſolabunt̃. Siquidẽ illi qui volun- g̃.c.57.§.6
tarie lugentes, ob ſua & aliorꝝ peccata ſibi euenire credunt temporales aduerſita- &.§.14
tes, his ſp͞retis, ex deſiderio cœleſtis patriæ conſolationẽ merentur. Enimuero to
tũ præſentis vitæ ſtatũ reputant exilium reſpectu cœleſtis patriæ. Hinc Paulus ĩ.ca.69.§.5.
apoſtolus deſideriũ habuit diſſolui & eſſe cũ Chriſto. Cõſequens itaq; eſt, qui ſuo
Phil.1. rũ peccatorꝝ pœnitentes, in huius ſeculi ærumnis voluntario luctu occupant̃, cũ ĩ.c.66.§.2.
Chriſto gaudebunt & in p̃ſenti ẽuo miſericorditer, in futuro aũt æternaliter cõ
ſolabunt̃. Quoniã ærumnarꝝ finem & eccleſiæ tranquillitatẽ ex diuina clemen-
tia proceſſuram ſperant, de qua nunc ſequitur.

¶De eccleſiæ tranquillitate præfatã calamitatẽ ſuccedẽte. Cap. LX.

EX Cronicis alijſve ſcripturis autenticis reperitur, eccleſiã dei tã in veteri
q̃ in nouo teſtamẽto multipharias tribulationes eſſe perpeſſam, ipſam ta
men vnà cũ ſuis miniſtris à ſingularꝝ tribulationũ exterminijs, deo adiu-
tore tandẽ liberatã, & iterꝝ aliquo interuallo pacatã, quãdiu.ſ. mẽbra ec g̃.c.49.§22
cleſiæ diuinis p̃ceptis obedierunt. Vnde ad Iob (qui repreſentat patientẽ populũ
Iob.8 Chriſtianũ) dicitur: Si diluculo cõſurrexeris ad deũ, & omnipotentẽ fueris de-
precatus. Si mundus & erectus inceſſeris, ſtatim euigilabit ad te, & pacatũ reddet
Iob.21. habitaculũ iuſtitiæ tuæ. Et infra: Domus eorꝝ ſecuræ ſunt & pacatæ, & nõ eſt vir g̃.c.57.§.4
ga dei ſuper illos. Ita modo finitis ſupraſpecificatis aduerſitatibus, eccleſia rurſus g̃.c.59.§.2.
incerto tamen tempore, habebit quietem. & ĩ.eo.§.4

I § De qua ſcribitur: Scopuli torrentiũ inclinati ſunt vt requieſcerent in
Num.21. Arnon & recumberent in finibus Moabitarum. Sic ſcopuli.i. armati torrẽtium
aduerſi-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN